

РЕЗЮМЕ
НА ГОДИШНИЯ ДОКЛАД
НА ДЪРЖАВНАТА КОМИСИЯ ПО
СИГУРНОСТТА НА ИНФОРМАЦИЯТА
ОТНОСНО ЦЯЛОСТНАТА ДЕЙНОСТ ПО
СЪСТОЯНИЕТО НА ЗАЩИТАТА НА
КЛАСИФИЦИРАНАТА ИНФОРМАЦИЯ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2024 г.

Докладът е изготвен от Държавната комисия по сигурността на информацията на основание чл. 7 от Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ) в тясно взаимодействие със службите за сигурност и службите за обществен ред.

Той представя състоянието на системата за защита на класифицираната информация в Република България през 2024 г., взаимодействието с чуждестранните партньори при изпълнение на изискванията за защита на чуждестранна класифицирана информация, предоставена на Република България. В него е отразено изпълнението на дейностите по видовете сигурност от организационните единици и компетентните органи при осъществяване на контролните им функции на национално ниво, както и участието на българските представители в различните международни форуми в сферата на сигурността на информацията и развитието на процесите в рамките на работните органи към ЕС и НАТО в тази област.

Целта на доклада е оценка на рисковете и заплахите за сигурността на класифицираната информация, изработването на механизми за противодействие на рисковете и заплахите и гарантиране на сигурността на националната и чуждестранната класифицирана информация, която Република България защитава по силата на международни договори.

Националната система за защита на класифицираната информация (НСЗКИ), съгласно § 1, т. 2 от Допълнителните разпоредби на Правилника за прилагане на Закона за защита на класифицираната информация (ППЗЗКИ), представлява комплекс от компетентни органи и мерки за осъществяване на специфични информационни, аналитични и контролни дейности, които дават възможност за обединяване на информацията от организационните единици по начин, позволяващ правенето на оценки, анализи и прогнози за състоянието на защитата на класифицираната информация на територията на страната и в чужбина, в изрично определените случаи, с цел оценка и анализ на актуалното състояние на системата за защита на класифицираната информация, оценка, анализ и прогноза на риска, своевременно идентифициране на негативните

процеси, свързани със заплахите за класифицираната информация или увреждането ѝ, прогнозиране на тяхното развитие, предотвратяване на вредните процеси и определяне степента на ефективност на осъществяваните мероприятия за защита на класифицираната информация.

Компетентните органи, осигуряващи функционирането, стабилността и надеждността на Националната система за защита на класифицираната информация (НСЗКИ) са Държавната комисия по сигурността на информацията (ДКСИ), като национален орган по сигурността, службите за сигурност (СС), службите за обществен ред (СОР), организационните единици (ОЕ) и служителите по сигурността на информацията (ССИ).

Държавната комисия по сигурността на информацията, в качеството на държавен орган, който осъществява политиката на Република България за защита на класифицираната информация отговаря за изграждането и поддържането на Националната система за защита на класифицираната информация и за осигуряването на еднаква защита на класифицираната информация.

Държавната комисия по сигурността на информацията е Националният орган по сигурността за Република България по силата на Закона за защита на класифицираната информация, Политиката на НАТО по сигурността С-М(2002)49-REV1 и Решението на Съвета относно правилата за сигурност за защитата на класифицираната информация на ЕС (2013/488/ЕС). В това си качество, Комисията изпълнява функции по контрол относно спазване на правилата за защита на класифицираната информация на НАТО и на Европейския съюз, предоставена на Република България. ДКСИ е и компетентният орган, който отговаря за сигурността на чуждестранната класифицирана информация, предоставена на Република България от други държави или международни организации.

Дейността, структурата, организацията на работа и числеността на администрацията на Държавната комисия по сигурността на информацията (ДКСИ), са уредени в Устройствения правилник на ДКСИ и на нейната администрация.

Като колегиален орган Държавната комисия по сигурността на информацията изпълнява своите правомощия като приема решения. През годината Комисията се произнесе с решения за:

- издаване на разрешения за достъп до класифицирана информация на лицата, предложени за назначаване като служители по сигурността на информацията след извършване на проучване, съвместно със службите за сигурност;

- издаване на разрешения за достъп до класифицирана информация на основание чл. 9, т. 9а в случаите по чл. 45а, ал. 3 от ЗЗКИ;

- издаване на потвърждения на български физически лица и сертификати на български юридически лица, удостоверяващи пред чуждестранни власти, че притежават разрешения за достъп или съответно удостоверения за сигурност;

- издаване и изпращане на потвърждения и мотивирани становища по приключени процедури по проучване в ДКСИ на български граждани, кандидатстващи за заемане на длъжност или за изпълнение на конкретно възложени задачи, налагащи работа с класифицирана информация по искания на друга държава или международна организация;

- произнасяния по производства по жалби срещу актове на отнемане, отказ и прекратяване на разрешения за достъп до класифицирана информация, издадени от проучващите органи;

- издаване, потвърждаване и анулиране на уникални идентификационни номера на регистратури за класифицирана информация;

- унищожаването на документи и материали, съдържащи класифицирана информация по предложения на организационните единици;

- удължаване на сроковете на защита на документи, съдържащи класифицирана информация по мотивирани искания от организационните единици;

- одобряване на посещения на служители от структури на НАТО и чуждестранни юридически лица във връзка с изпълнение на договори свързани с класифицирана информация на НАТО и ЕС;

- издаване на декларации за съответствие, отразяващи резултатите от проверки на сигурността след извършени процедури по акредитиране и преакредитиране на точки на присъствие на комуникационни и информационни системи на ЕС и/или на НАТО, предназначени за работа с класифицирана информация на ЕС и/или НАТО и техни разширения;

- разглеждане на съгласувателни процедури за издаване на сертификати за сигурност на КИС за определен период по предложение на ОАС;

- разглеждане на искания за предоставяне на национална класифицирана информация на други държави или международни организации.

При осъществяване на дейността си ДКСИ води единни регистри на издадените, отказите за издаването, отнетите или прекратените разрешения, удостоверения, сертификати и потвърждения, както и регистър на материалите и документите, съдържащи класифицирана информация, представляваща държавна или служебна тайна, създава и поддържа регистри на организационните единици, техните ръководители, служители по сигурността на информацията и регистратури. За поддържането им в актуално състояние, ДКСИ е в постоянна координация и взаимодействие с организационните единици. Регистрите се ползват и за наблюдение на състоянието на Националната система за защита на класифицираната информация и извършване на справочна и аналитична дейност.

В ДКСИ функционират Централна регистратура за класифицирана информация на НАТО, Централна регистратура за информация АТОМАЛ и Централна регистратура за класифицирана информация на ЕС.

С обучението и подготовката на служители, изпълняващи функции по ЗЗКИ в организационните единици ДКСИ обезпечавя законосъобразното прилагане на мерките за сигурност на класифицираната информация и нейната защита от нерегламентиран достъп, което оказва непосредствено влияние върху общото състояние и надеждното функциониране на системата за защита на класифицираната информация.

Прилагането на принципите и мерките в областта на персоналната сигурност е от основно значение за осигуряване на защитата на класифицираната

информация от нерегламентиран достъп. В изпълнение на законовите разпоредби се извършват дейности по издаване, прекратяване, отнемане или отказ за издаване на разрешения и потвърждения за достъп до класифицирана информация на физически лица.

През 2024 г. от Държавната комисия по сигурността на информацията, в изпълнение на нейните правомощия съгласно чл. 9, т. 9 от ЗЗКИ, по искания на ОЕ бяха извършени дейности, свързани с процедурите по проучване за надеждност на **397** служители по сигурността на информацията. Съвместно със службите за сигурност и по тяхно предложение ДКСИ на основание чл. 9, т. 9 от ЗЗКИ е издала **371** разрешения за достъп до класифицирана информация на служители по сигурността на информацията, като най-голяма част те са до ниво „Секретно“.

След проведени процедури по проучване за надеждност от СС и СОР на основание чл. 9, т. 9а, във връзка с чл. 45а, ал. 3 от ЗЗКИ, на ДКСИ се предоставя информация относно установената принадлежност към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия на служители от тези служби. Тази информация е обект на анализ от страна на ДКСИ дали тя се отразява на надеждността на лицето съгласно критериите на ЗЗКИ. По всички такива случаи през 2024 г. не бяха установени негативни последици за лицата и от ДКСИ бяха издадени **21** разрешения за достъп до класифицирана информация.

На основание чл. 9, т. 10 от ЗЗКИ и съгласно Задължителните указания за прилагането на принципите и мерките за защитата на класифицираната информация на НАТО и ЕС в областта на персоналната сигурност, приети с Решение № 27-I-16/07.04.2022 г. и изм. и доп. с Решение № 23-I-11/23.03.2023 г., през 2024 г. от ДКСИ, по искане на организационните единици и предвид установена необходимост на техни служители да бъде предоставен достъп до класифицирана информация на НАТО, както и удостоверяването му пред органи по сигурността на структури на НАТО, са издадени **116** потвърждения за достъп до КИ на НАТО. На същото основание бяха издадени и **60** потвърждения за достъп до КИ на ЕС.

През изминалата година в Държавната комисия са постъпили общо **190 искания** от национални органи по сигурността на различни държави и органи по сигурността на структури на НАТО и ЕС за стартиране на процедура по проучване за надеждност на български граждани с цел предоставяне или подновяване на достъпа до класифицирана информация на ЕС и/или НАТО, в съответствие с правомощията на Държавната комисия съгласно чл. 9, т.11 от ЗЗКИ. Като резултат от откритите **190** дела по проучване за надеждност на български граждани към 31 декември 2024 г., са издадени **116 мотивирани становища** за предоставяне на достъп до класифицирана информация на ЕС и **73 потвърждения** за достъп до класифицирана информация на НАТО.

И през 2024 г. се запазва тенденцията за извършване на поредни процедури по проучване за надеждност на българските граждани, пребиваващи на територията на страни от Европейския съюз. Това сочи за трайно установени служебни правоотношения на български граждани с институции и органи на ЕС и НАТО.

В качеството си на Национален орган по сигурността през 2024 г. ДКСИ разгледа получените заявки и след извършване на необходимите проверки одобри:

- **14** искания за посещения на общо **89** чуждестранни лица, във връзка с изпълнението на сключени договори в областта на отбраната и сигурността, както и такива с възложители държавни структури.

- **3** искания за пренос на материали, съдържащи класифицирана информация чрез куриер във връзка със сключен договор за изпълнение на проект на Министерството на вътрешните работи за създаване, разработване и управление на система за издаване на български документи за самоличност, поколение 2019 г.

- **11** искания за посещения на общо **55** български граждани, служители на български компании, участващи в изпълнението на договори с възложители структури на НАТО и служители на Министерството на отбраната във връзка с изпълнение на задачи, свързани със сигурността и отбраната.

След извършени проверки от българските служби за сигурност за **32** лица, български и чужди граждани, пребивавали на територията на Република България, ДКСИ е предоставила на компетентните национални органи по сигурността обобщената информация във връзка с провежданите за тези лица процедури по проучване за надеждност за достъп до съответната национална класифицирана информация.

В областта на индустриалната сигурност ДКСИ отчита все повече да се обявяват процедури, при които се налага работа с класифицирана информация. Засилва се тенденцията възложителите, включително и чуждестранни, да обявяват процедури по обществени поръчки с достъп до класифицирана информация и с изискване към кандидатите да са проучени и да притежават съответно удостоверение за сигурност и сертификат за достъп до класифицирана информация на НАТО, а за служителите – разрешения за достъп до класифицирана информация, както и потвърждения за достъп до класифицирана информация на НАТО. За търговски дружества, които искат да участват в процедури обявени от структури на НАТО с достъп до класифицирана информация, има възможност за вписване в базата-данни, поддържана от Министерството на икономиката и индустрията по „Наредбата за условията и реда за допускане на български физически или юридически лица до участие в международни процедури на Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО)“. През 2024 г. чрез ДКСИ са възложени по този ред **39** процедури за проучване на търговски дружества. От тях, към 31.12.2024 г., удостоверения за сигурност са издадени на **33** дружества.

В изпълнение на Директивата на НАТО по персонална сигурност AC/35-D/2000-REV8 и на Задължителните указания за прилагането на принципите и мерките за защита на класифицираната информация на НАТО и на ЕС в областта на персоналната сигурност, приети с Решение на ДКСИ № 27-I-16/07.04.2022 г. изм. и доп. с Решение на ДКСИ № 23-I-11/23.03.2023 г. на територията на Република България се предоставя достъп до класифицирана информация на НАТО след като бъдат изпълнени изискванията, заложиени в Директивата и в

Задължителните указания, без да се издават сертификати и потвърждения. ДКСИ издава сертификат на юридическо лице или потвърждение на физическо лице за достъп до класифицирана информация на НАТО само в случай на отправено запитване от чужд национален орган по сигурността на информацията или от структура на НАТО, разположена извън територията на страната.

В тази връзка към 31.12.2024 г. **12** юридически лица притежават сертификати за достъп до класифицирана информация на НАТО. През 2024 г. ДКСИ е издала **2** сертификата за достъп до класифицирана информация на НАТО на две български дружества и **42** потвърждения на служители, български граждани за работа по договори на структури на НАТО в изпълнение на изискванията по индустриална сигурност.

През изминалата година Държавната комисия е предприела необходимите координиращи действия по издаване на потвърждения на **56** чуждестранни физически лица и **4** юридически лица, за които се налага достъп до национална класифицирана информация във връзка с работа в български търговски дружества и в изпълнение на договори на български възложители с достъп до национална класифицирана информация. За **52** чужди граждани и **4** юридически лица процедурата е завършена и има издадени от ДАНС потвърждения за достъп.

В изпълнение на чл. 9, т. 6 и т. 16 от ЗЗКИ и в качеството си на компетентен орган по прилагането и контрола по изпълнението на международните договори за взаимна защита и обмен на класифицирана информация ДКСИ извършва процедури по акредитиране и преакредитиране на точки на присъствие на комуникационни и информационни системи (КИС), организирани от структури на НАТО и ЕС, както и свързани към тях национални КИС, предназначени за обработка на класифицирана информация на НАТО и класифицирана информация на ЕС.

През годината ДКСИ извърши преакредитиране на изградени в Република България точки на присъствие на КИС на ЕС или на НАТО и техни разширения поради изтичащия срок на валидност на техните декларации за съответствие. Организационните единици, които експлоатират националните сегменти и точки

на присъствие от защитени КИС на НАТО и/или ЕС, изпълняват изискванията на Съвета относно правилата за сигурност за защита на класифицираната информация на ЕС, директивите на НАТО и националните нормативни актове, свързани с изискванията за предоставяне на достъп до класифицираната информация на НАТО/ЕС на лицата, потребители на информацията в електронна форма.

В изпълнение на своите правомощия, Комисията осъществява контрол за правилното прилагане на мерките, способите и средствата с цел ефективна защита на класифицираната информация през нейния жизнен цикъл, като в рамките на постоянния процес по преразглеждане на класифицирана информация като част от документалната сигурност през 2024 г. в ДКСИ бяха разгледани:

- **853** предложения за унищожаване на класифицирана информация, с изтекъл срок на защита от **126** ОЕ, като с решения на ДКСИ е разрешено унищожаването на **182 194** документа, по голяма част от които са предложени във връзка с изтекъл срок на защита. Не е разрешено унищожаването на **1 133** документа, поради неспазване на законовите изисквания, което най-често се отнася до неспазване на изискването да е изтекла най-малко една година от изтичане на законоустановените срокове за защита. Съблюдаването на това изискване е от особена важност с оглед възможността, която дава чл. 34, ал. 3 от ЗЗКИ, а именно достъп до информацията да се осъществява по реда на Закона за достъп до обществена информация.

- **115** искания за удължаване на срока на защита на документи от **34** ОЕ, като с решения Комисията е разрешила удължаване на сроковете на защита на **2 332** документа. Поради неспазване на изискванията на чл. 50, ал. 2 от ППЗЗКИ на **63** документа не е разрешено удължаването на срока на защита.

В изпълнение на дейността по чл. 54 от ППЗЗКИ, бяха разгледани получените протоколи от извършени проверки за изпълнение на изискванията за защита на класифицираната информация за разкриване на регистратури, вследствие на които ДКСИ издаде **12** уникални идентификационни номера (УИН) на регистратури и контролни пунктове. Тези новосъздадени регистратури и

контролни пунктове са в резултат на подобряване на организацията на работата с класифицирана информация в съответните организационни единици. През годината е разкрита **една** регистратура за работа с класифицирана информация на НАТО и **един** контролен пункт за работа с класифицирана информация на НАТО.

Поради настъпили промени в обстоятелствата, послужили за издаване на УИН, свързани главно с промяна на: ниво на РКИ, адрес, наименование или правна форма на ОЕ, през годината са потвърдени **46** УИН на регистратури за национална и чуждестранна класифицирана информация.

През годината са понижени нивата на **3** регистратури, поради отпаднала необходимост от работа с класифицирана информация с по-високи нива. Закрити са **31** регистратури и **13** контролни пунктове за национална класифицирана информация, поради отпадане на необходимостта от създаване, обработване, съхраняване или предоставяне на класифицирана информация, като са анулирани издадените им УИН.

За осигуряване на физическата сигурност на класифицираната информация, Комисията продължи да оказва пряко методическо ръководство на ОЕ и да осъществява контрол върху регистратурите за класифицирана информация на НАТО и ЕС, както и методическа помощ и консултации с РОЕ, ССИ и ЗРКИ, свързани с прилагането на законовите изисквания в тази област. През годината бяха актуализирани примерните образци на организационните документи, които са публикувани на сайта на ДКСИ, с цел подпомагане на ОЕ при осигуряване на адекватна система за защита на класифицираната информация.

На територията на Република България от ДКСИ, съгласно чл. 9, т. 18 от ЗЗКИ се осъществява дейността по приемане, съхранение, пренасяне и доставяне на пакети с документи и/или материали, съдържащи класифицирана информация.

Пакетите, съдържащи национална класифицирана информация, пренесени на територията на Република България за периода 01.01.2024 г. – 31.12.2024 г. са общо **204 721** бр.

ДКСИ осъществява основния пренос на класифицирана информация на територията на Република България, базирайки се както на високата

професионална подготовка на служителите в дирекцията, така и на добрата техническа обезпеченост и въведени процедури за сигурност по време на пренос. Благодарение на изградената и поддържана система от методи, спосби и средства за защита на класифицирана информация по време на нейния пренос, до момента не е допуснат инцидент по сигурността и пакетите са доставяни своевременно на крайните адресати.

Чрез активно участие в многонационални работни групи и форуми, работещи по теми, свързани със защитата на информацията се развива международната дейност на ДКСИ, както на двустранна основа, така и в рамките на съответните формати в областта на сигурността на класифицираната информация в структурите на НАТО и ЕС.

С провеждането на междуведомствени работни срещи за споделяне на добри практики при прилагане на изискванията на нормативната уредба по защита на класифицираната информация и консултации на звената по сигурността в ОЕ при практическата реализация на мерките за защита по всички видове сигурност ДКСИ осъществява методическо ръководство на служителите по сигурността на информацията.

От ДКСИ са изпратени писма до 27 ОЕ с покана за оказване на съдействие и методическа помощ за отстраняване на нарушенията, чрез провеждане на брифинги, консултации и участие в организираните в Учебния център на ДКСИ обучения.

Бяха посетени **три** ОЕ с цел подпомагане на ССИ при изпълнение на дейностите по ЗЗКИ и по-конкретно изпълнение на дадени предписания от ДКСИ и органа по прекия контрол. За извършени нарушения на мерките за защита на КИ от страна на Комисията са връчени **3** АУАН на ССИ.

Компетентните органи прилагат всички необходими мерки по видовете сигурност за надеждното функциониране на НСЗКИ, контролират и носят отговорност за защитата на класифицираната информация от нерегламентиран достъп (по смисъла на § 1, т. 6 от ДР на ЗЗКИ).

Заплахите и свързаните с тях рискове за сигурността на класифицираната информация - държавна и служебна тайна, условно могат да се разделят на външни и вътрешни. Външните произтичат от дейността на чужди разузнавателни служби, които се стремят нерегламентирано да придобият ценни за държавата тайни, като с това реализират конкурентно предимство, отслабване позициите на страната в международен план и нанасяне вреди на интереси в областта на националната сигурност. Вътрешните са свързани с лица, служители с достъп до класифицирана информация, които водени от различни мотиви, съзнателно, поради небрежност или непознаване на нормативната уредба, осъществяват действия определени в закона като нерегламентиран достъп до класифицирана информация, за които е предвидена административна или наказателна отговорност.

Сериозно актуално предизвикателство и заплаха за сигурността на класифицираната информация е разпространяването на дезинформация.

В изпълнение на задълженията по ЗЗКИ ДКСИ, службите за сигурност, службите за обществен ред и звената по сигурността на организационните единици развиват активно взаимодействие помежду си, като в съвместната им дейност се налага ежедневно да се предоставя и обменя информация, необходима за осъществяване на извършваните от тях дейности по защита на класифицираната информация. Обменя се информация предимно по отношение на извършваните процедури по проучване, при осъществяване на дейностите в областта на индустриалната сигурност спрямо физически и юридически лица, които кандидатстват за сключване или изпълняват договори или задачи, свързани с достъп до класифицирана информация и при провеждане на процедурите по акредитиране на КИС.

През изминалата година в хода на сътрудничеството между ДКСИ и организационните единици от Националната система за защита на класифицираната информация не са отчетени съществени проблеми и трудности в координацията по спазването на изискванията за защита на класифицираната информация.

В международен аспект взаимодействието с реципрочни органи на НАТО и ЕС се осъществява при необходимото ниво на ефективност по отношение на дейностите по защита на класифицираната информация и националните интереси, като това допринася във висока степен за предотвратяването на рисковете и заплахите за класифицираната информация, респективно и за настъпване на вреди за националната сигурност.

Системата от мерки, способности и средства за защита на класифицираната информация се основава на нормативни актове, които се намират помежду си във взаимоотношения на йерархия. По този начин е създадена единна правна система от актове, регулиращи отношенията по защита на класифицираната информация по всеобхватен, съгласуван и безпротиворечив начин. На практика, от създаването на съвременното законодателство в тази област през 2002 г. до момента нормативните актове са претърпели промени по същество три пъти. Всички други изменения и допълнения са от правнотехнически характер. Това говори за една стабилна правна рамка, която разбира се, е под непрекъснат анализ от страна на ДКСИ като орган, който по силата на чл. 9, т. 4 от ЗЗКИ има правомощия да разработва и внася проекти на нормативни актове в областта на защитата на класифицираната информация.

Действащата регулаторна рамка е съобразена и е в синхрон, както с политиките и стандартните на НАТО в областта на защитата на класифицираната информация, така и с основните принципи и стандарти на ЕС.

В изпълнение на своите задачи да организира, осъществява, координира и контролира дейността по защитата на класифицираната информация и да осигурява нейната еднаквата защита, ДКСИ извършва непрекъснат мониторинг на националната система, а и на международните тенденции в областта.

Част от този процес са издаваните от ДКСИ на основание чл. 10, ал. 1, т. 4 от ЗЗКИ задължителни указания. Същите са в подкрепа на нормативните актове и се издават за унифицирането на практиката по прилагане на правилата за защита на класифицираната информация от всички задължени по закона субекти. Чрез

тях се въвеждат добри практики и процедури, чрез които да се постигне по-високо ниво на сигурност на информацията.

По силата на чл. 62 от ЗЗКИ, като допълнителна функция към основните правомощия на ДКСИ, уредени в чл. 9 от същия закон, е функцията по разглеждане на жалби срещу актове на откази, отнемания и прекратявания на издадени разрешения за достъп до класифицирана информация. В рамките на специфичното административно производство, Комисията няма правомощия да пререшава въпроса, а действа като контролно-отменителна инстанция, като проверява законосъобразността на обжалваните актове съобразно чл. 146 от АПК и тяхната правилност. Административното производство пред ДКСИ се развива по реда на чл. 62-67 от ЗЗКИ, който не изключва приложението на общите разпоредби на чл. 34-36 и чл. 45-46 от Глава пета, Раздел I от АПК, относими към правото на участие на адресата на акта и събирането на доказателства в административната фаза на производството пред ДКСИ, при спазване на принципа „необходимост да се знае“.

ДКСИ се произнася с окончателен акт по жалбата след проверка за спазване на административнопроизводствените правила, изчерпване фазата по събиране на доказателства при осигурено участие на жалбоподателя, спазване на принципа „необходимост да се знае“ и след съвкупен анализ на доказателствата в административната преписка. При всички случаи това става при отчитане на баланса на интереси между упражняване на конституционното право на защита на страната и конституционно защитените отношения, в случая защитата на националната сигурност, елемент от която е защитата на класифицираната информация от нерегламентиран достъп. ДКСИ извършва необходимата преценка, така че участието на жалбоподателя в административното производство пред нея се осъществява по начин, изключващ узнаване в детайли на използваните от проучващия орган оперативни способности и средства за събиране на данни.

Решението на ДКСИ по тези производства подлежи на обжалване пред ВАС по реда на касационно производство.

Резултатите по прилагането на законовите положения по оспорване на актовете по ЗЗКИ за 2024 г. са следните:

Разгледаните административни производства пред ДКСИ през 2024 г. срещу откази, отнемания и прекратявания на разрешения за достъп до класифицирана информация, издадени от посочените в ЗЗКИ компетентни проучващи органи – служби за сигурност, служби за обществен ред и ДКСИ, са общо **36** бр. От тях **26** са административни производства по разглеждане на жалби срещу актове на проучващи органи, по които ДКСИ е постановила окончателно решение. С **16** решения ДКСИ е отхвърлила жалбата, с **8** решения е отменила обжалвания акт, с **1** решение е постановила отказ за възобновяване на производство, с **1** решение ДКСИ е върнала жалбата като неподведомствена за разглеждане пред нея. По **15** решения за отхвърляне на жалбата, лицата са се възползвали от правото си на обжалване пред ВАС. До края на година, пред ДКСИ са останали на производство **10** бр. жалби. Част от тях са във фаза на събиране на доказателства, а останалите са спрени на някое от основанията по АПК.

През 2024 г. съдът е постановил **16** решения по образувани пред него производства срещу решения на ДКСИ. По **14** от тях, съдът оставя в сила решенията на ДКСИ и по **2** отменя решенията на ДКСИ. Това поставя изминалата 2024 г. на първо място при оценката на дейностите в областта на проучванията за надеждност и осъществявания текущ контрол на лицата с достъп до класифицирана информация. Прецизирането в работата на проучващите органи и в специфичното административно производство пред ДКСИ по повод жалби срещу актове по ЗЗКИ се дължи от една страна на натрупания опит, а от друга на внесената с ТР № 1 от 17.01.2023 г. на ВАС яснота относно приложимото право в административното производство пред ДКСИ.

Наред с описаното, като непрекъснат процес от правните дейности на ДКСИ следва да се отбележи методическата дейност по практическото прилагане на нормативната уредба в областта на защитата на класифицираната информация. Израз на тази дейност, наред със задължителните указания, споменати по-горе, са тълкувателните становища по ежедневно възникващи казуси на ниво

организационна единица. Те се отнасят както до практическото прилагане на националното законодателство, така и до това на НАТО, ЕС и двустранните международни договори за взаимна защита на класифицирана информация. Тази дейност е в изпълнение правомощието на ДКСИ по чл. 8, т. 1 от ЗЗКИ, а именно да организира, осъществява, координира и контролира дейността по защита на класифицираната информация и цели осигуряване на нейната еднаква защита, както изисква чл. 8, т. 2 от същия закон.

През 2024 г. не са идентифицирани проблемни области, които изискват законодателни инициативи.

Към 31.12.2024 г. общият брой на организационните единици (ОЕ) е **1 132**. Към същата дата, **1 839** регистратури и контролни пункта за класифицирана информация:

Всички **28** областни администрации са организационни единици. Във всички тях са разкрити регистратури за национална класифицирана информация.

В регистрите на ДКСИ са включени като организационни единици **271** от общо **265** общини в Република България.

В обобщение може да се посочи, че през 2024 г. състоянието на организационни единици от държавното управление по отношение защитата на класифицираната информация е на добро ниво и в тях са създадени необходимите структури и условия за защита на класифицираната информация от нерегламентиран достъп.

Ключова роля за осигуряване защитата на класифицираната информация от нерегламентиран достъп имат дейностите в областта на персоналната сигурност и еднаквото прилагане от ОЕ на принципите и мерките съгласно разпоредбите на ЗЗКИ и неговите подзаконови актове, регулациите на ЕС и директивите на НАТО. В изпълнение на законовите разпоредби всички компетентни органи извършват дейностите по издаване, прекратяване, отнемане или отказ за издаване на разрешения и потвърждения за достъп до класифицирана информация на физически лица, както и осъществяване на непрекъснат контрол върху надеждността на лицата.

Към 31.12.2024 г. съгласно регистрите на ДКСИ валидните разрешения за достъп до класифицирана информация на ССИ са **1 033**.

В изпълнение на изискванията на чл. 35 от ЗЗКИ, ДКСИ води регистър на документите и материалите, съдържащи класифицирана информация, създадени в организационните единици. Постъпилата от ОЕ информация за създаване на документи, удължаване срока на защита, промяна/премахване нивото на класификация, предложение за унищожаване, разрешение и физическо унищожаване на документи, съдържащи КИ се отразява и актуализира в единните регистри.

Създадени и получени материали и документи, съдържащи класифицирана информация през 2024 г. – **381 221** бр.

Продължава процесът за периодично преразглеждане от организационните единици на създадената класифицирана информация с цел промяна или премахване на нивата на класификация или удължаване на сроковете на защита. В голяма част от ОЕ, в изпълнение на чл. 50, ал. 1 от ППЗЗКИ е определен ред и създадена организация в тази връзка.

Отчитайки необходимостта от защита на националните интереси, след отправено писмено искане от организационните единици, в изпълнение на разпоредбата на чл. 34, ал. 2 от ЗЗКИ, през 2024 г. Държавната комисия е разгледала **115** искания от ОЕ и е разрешила удължаване на сроковете на защита на **2 332** документа. На **63** документа не е разрешено удължаването на срока на защита, поради неспазване на изискванията на чл. 50, ал. 2 от ППЗЗКИ, за което ОЕ са уведомени своевременно с писма.

През 2024 г. в ДКСИ е постъпила информация от **104** организационни единици за извършено преразглеждане на **65 721** документа, носители на класифицирана информация, на основание чл. 50, ал. 5 от ППЗЗКИ.

През отчетния период от Комисията са разгледани **853** предложения от **126** ОЕ за унищожаване на документи и материали, носители на КИ, с изтекли срокове на защита. На основание чл. 33, ал. 4 от ЗЗКИ и след направена оценка от компетентните органи за липса на историческо, практическо и справочно

значение е разрешено унищожаването на **182 194** документи и материали, носители на класифицирана информация, с изтекли срокове на защита. Поради неспазване на законовото изискване на чл. 33, ал. 3 от ЗЗКИ, през годината не е разрешено унищожаването на **1 133** документа, за което на организационните единици са изпратени писма с указания.

Осигуряването на физическата сигурност като задача пред ОЕ е необходимо условие за предотвратяването на нерегламентиран достъп до информация, класифицирана като държавна, служебна тайна и чуждестранна класифицирана информация. Подходящото групиране на организационни, физически и технически мерки, чрез които се реализира и контролира ефективната защита на сградите, помещенията и съоръженията, в които се създава, обработва и съхранява класифицирана информация се дефинират конкретно за всяка организационна единица на база на средата за сигурност.

В областта на физическата сигурност, ДКСИ подпомага ОЕ в дейности по разкриването на регистратури за национална класифицирана информация и такава на НАТО и на ЕС относно правилната оценка на рисковете съобразно средата, в която е разположена съответната ОЕ и регистратура за класифицирана информация, подбора на технически средства за оборудването на помещенията и оценката на избраните мерки, съобразно нивото на КИ и изготвянето на организационните документи за надеждното функциониране на изградените системи в регистратурите.

Поддържането на добро ниво на сигурност на функциониращите регистратури се гарантира чрез различните форми на контрол от ДКСИ и ДАНС.

През 2024 г. ДКСИ, на свои заседания разгледа протоколи от извършени проверки за разкриване на регистратури за класифицирана информация и издаде **14** уникални идентификационни номера (УИН) на регистратури и контролни пунктове към тях.

След извършени проверки за изпълнение на изискванията за защита на чуждестранна класифицираната информация, съвместно с ДАНС бяха разкрити **1**

регистратура за класифицирана информация и **1** контролен пункт за работа с КИ на НАТО.

През отчетната година поради настъпили промени в обстоятелствата, послужили за издаване на УИН, свързани главно с промяна на ниво на РКИ, адрес или наименование на ОЕ са потвърдени **46** УИН на регистри за национална и чуждестранна класифицирана информация.

Поради отпаднала необходимост от дейности, свързани със създаване, обработване, съхраняване и предоставяне на КИ и след изготвени предложения от ОЕ са закрити **44** регистри и контролни пунктове за национална класифицирана информация, на които са анулирани от ДКСИ уникалните идентификационни номера.

Нивата на класификация на регистратурите и контролните пунктове за класифицирана информация на НАТО и на ЕС в организационните единици са съобразени с нормативната уредба на съответната международна организация и националното законодателство.

Чрез публикуването на интернет страницата на комисията примерни образци на законово изискуемите организационни документи по физическа сигурност е постигнат консолидиран подход за оказване на необходимата методическа помощ. Актуалните организационни документи, като главна структурна част на системата за защита на КИ във всяка ОЕ, осигуряват структуриран ред в ежедневно прилагане на мерките по физическа сигурност.

В изпълнение на чл. 9, т. 8 от ЗЗКИ и през 2024 г. ДКСИ осъществява общо ръководство на дейностите по индустриална сигурност, свързани с проучването на физически или юридически лица, контрола относно реда за гарантиране на индустриалната сигурност при сключване и изпълнение на договори по обществени поръчки с достъп до класифицирана информация. Прилагането на принципа на всеобхватност изисква изпълнение на специфичните изисквания за достъп до КИ на физическите и юридическите лица, кандидати или изпълнители по договори.

През 2024 г. в регистрите на ДКСИ и по данни на компетентните проучващи

органи по индустриална сигурност - ДАНС, ДАТО, ДАР и СВР са извършени процедури по проучване за надеждност и са издадени **101** удостоверения за сигурност на юридически лица.

Към 31.12.2024 г. българските юридически лица с валидни удостоверения за сигурност, издадени във връзка с участие в обществени поръчки и сключени договори с достъп до КИ с възложители организационни единици - държавни структури, служби за сигурност и служби за обществен ред са общо **276**.

За поддържането на системата за защита на класифицираната информация в устойчиво състояние и осигуряване на нейното надеждно функциониране основен принос има цялостната защита и ефективно функциониране на комуникационните и информационни системи, в които се създава, обработва, ползва, съхранява и обменя класифицираната информация. КИС се явяват ресурс от критично значение за сигурността и правилното им функциониране е ключов фактор за националната сигурност

През 2024 г. Органът по акредитиране на сигурността на КИС (ОАС) е издал **105** сертификата за сигурност на КИС, предназначени за работа с класифицирана информация.

Обучението на длъжностните лица, с възложени функции по сигурността на КИС е основен елемент за осигуряване на тяхната защита и на класифицираната информация в тях.

Криптографската сигурност представлява система от криптографски методи и средства, които се прилагат с цел защита на класифицираната информация от нерегламентиран достъп при нейното създаване, обработка, съхраняване и пренасяне. Съгласно чл. 2 от Наредбата за криптографска сигурност на класифицираната информация (НКСКИ), ДКСИ осъществява общо ръководство и контрол на дейностите по криптографската сигурност на класифицираната информация.

Органът по криптографска сигурност прилага националната политика за криптографска сигурност в съответствие със ЗЗКИ и НКСКИ, извършва одобрение на криптографски методи и средства за защита на класифицираната

информация и периодичен анализ за установяване на тяхната способност да защитават класифицираната информация, разработва алгоритми за криптографски устройства, произвежда криптографски ключове, одобрява въвеждането в експлоатация на криптографски мрежи и провежда обучения в областта на криптографската сигурност.

В изпълнение на чл. 9, т. 6 от ЗЗКИ, ДКСИ организира, контролира и отговаря за изпълнението на задълженията за защита на класифицираната информация, съдържащи се в международни договори, по които Република България е страна.

Споразуменията за взаимна защита и обмен на класифицирана информация спомагат от една страна за ефективното взаимодействие и активизиране на сътрудничеството с други държави и международни организации в областите, в които се налага обмен на класифицирана информация, а от друга страна гарантират сигурността на обменяната помежду им класифицирана информация, което е задължително изискване както на националното законодателство, така и на законодателствата на други държави или международни организации.

Разширяването на международното сътрудничество и променящата се среда за сигурност в глобален мащаб все повече изискват изграждане на доверие между партньорите, което се базира на съответното членство на държавите в един и същи международни организации. Това позволява използването на правилата за сигурност на съответната международна организация като друга форма на гаранция за сигурност и еквивалентност на мерките за защита на обменяната между държавите информация.

Сключените двустранни споразумения в тази област представляват правен инструмент в отношенията между държавите в различните аспекти на тяхното сътрудничество, осъществявано днес в ситуация на война, развиваща се на територията на Европа, а и не само. Комбинацията от различни заплахи, чието проявление е както физическо, така и дигитално, изостря динамиката на процесите и има нарастващо въздействие върху сигурността. Ето защо тези

двустранни споразумения са и знак на изградено доверие между партньорите, ключово за изграждане на сигурност като споделена глобална отговорност.

Към декември 2024 г. са в сила **52** двустранни споразумения за взаимна защита и обмен, като три от тях, с Естония, Грузия и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, са за изменения на вече действащи споразумения.

ДКСИ и през изминалата година продължи усилията си за сключване на двустранни споразумения за взаимна защита и обмен на класифицирана информация. През годината Комисията подготвяше Споразумение за защита на класифицираната информация с Ислямска република Пакистан по дипломатически път, а в края на годината бяха започнати разговори с Швейцария и Нидерландия за подготовка на такива споразумения.

Продължи и подготовката на процеса за подписване на Споразумение между Правителството на Република България и Правителството на Република Индия за взаимна защита и обмен на класифицирана информация, започнал по-рано.

През 2024 г. бе подписан Меморандум за разбирателство в областта на защитата на класифицираната информация съгласно утвърдените от НАТО стандарти между Държавна комисия по сигурността на информацията на Република България и Държавна администрация за защита на специализираните комуникации и информацията на Украйна.

Целта на този Меморандум е да положи основите и да дефинира приложното поле за сътрудничество между Участниците в областта на защитата на класифицираната информация съгласно утвърдените от НАТО стандарти. Същият няма сила на международно споразумение, а е форма на сътрудничество по силата на Споразумение между Правителството на Република България и Кабинета на министрите на Украйна за взаимна защита и принципи за обмен на класифицирана информация и е знак за затвърждаване на установените отношения между двата органа.

И през 2024 г. продължи участието на ДКСИ в работните органи на НАТО с компетентност в областта на защитата на класифицираната информация.

През 2024 г. секретариатът на Комитета по сигурността отдели специално внимание на сътрудничеството с държавите членки в неформални работни групи като допълнение към работата на подготвителните органи към НАТО. Проведени бяха Семинар по персонална сигурност и Работна среща относно относно споразуменията за сигурност.

През 2024 г. ДКСИ продължи трайно установеното сътрудничество и взаимодействие с компетентните структури на НАТО при провеждането на процедури по проучване за надеждност на български граждани, кандидатстващи или заемащи позиции, изискващи издаването на потвърждение за достъп до класифицирана информация на НАТО. Повечето от проведените 56 бр. процедури по проучване през годината завършиха в срок, което позволи на новоназначените български граждани в различни структури на НАТО своевременно да започнат изпълнение на функциите си, а на заемащите вече позиции - да запазят статута си. Забавянето на малка част от процедурите по проучване за надеждност се дължи на факта, че съответните лица са пребивавали в периоди от време в различни държави, някои от които нечленки на НАТО и/или ЕС. Това затруднява събирането на информация за тези периоди, което от своя страна не позволява извършването на обективна и всеобхватна оценка за надеждност на лицето.

Взаимодействието и координацията като ключови аспекти на успешната съвместна работа между Държавната комисия по сигурността на информацията и партньорските структури от институциите и органите на ЕС в областта на защитата на класифицираната информация, бяха неизменна част и през изминалата 2024 г.

В изпълнение на своите компетенции, ДКСИ, като Национален орган по сигурността, съгласно Решение на Съвета относно правилата за сигурност за защита на класифицираната информация на ЕС (2013/488/ЕС), продължи участието си в съответните подготвителни органи към Съвета на ЕС, формати от нейната компетентност към Европейската комисия (ЕК), Европейската служба за

външна дейност (ЕСВД) и различни тематични форуми, посветени на защитата на информацията.

Представители на ДКСИ участваха в заседанията на Комитета по сигурността (Council Security Committee) към Генералния секретариат на Съвета (ГСС) на ЕС, Комитета по сигурността във формат „Осигуреност на информацията” (CSC – Information Assurance) към ГСС на ЕС, Борда по акредитация на сигурността (GSC – Security Accreditation Board) към ГСС на ЕС, Експертната група относно контрамерките, насочени срещу техническото наблюдение (CSC-TSCM), Експертната група по въпросите на сигурността в ЕК (Commission Security Expert Group), Комитета по сигурността към ЕСВД, Борда по акредитация на сигурността към ЕСВД (EEAS – Security Accreditation Board).

В началото на 2024 г. от дирекция „Сигурност” на Европейската комисия бе организиран Шестнадесетия ежегоден симпозиум по сигурността. Традиционно, симпозиумът е насочен към служители, работещи в сферата на сигурността сред институциите, органите, представителствата и агенциите на Европейския съюз, Постоянните представителства на държавите членки към ЕС, както и на техните Национални органи по сигурността. В продължение на установената традиция, Симпозиумът отново разгледа развитието на теми, концепции и мерки в областта на сигурността. Акцентът през 2024 г. е поставен върху изкуствения интелект и влиянието му върху сферата на сигурността. На форума вниманието бе насочено върху актуални факти около изкуствения интелект, като например инвестирането на огромни средства в неговото проучване и практическо приложение от страна на правителствата и транснационалните корпорации. Всички актове и регламентация, които ЕС тепърва въвежда, се базират на един и същи постулат, а именно че изкуственият интелект не може да оперира сам и държавите членки запазват своята самостоятелност при съставяне на вътрешното си убеждение за статута на националната си сигурност и начините за нейната ефективна защита. Дадени са също така насоки за всяка една от държавите да бъде определено в кои области е възможно да се възползва от изкуствения интелект и да го приложи и къде човешкият ресурс е незаменим фактор. Дезинформацията е отчетена като

подценяван фактор във време, в което най-актуалните новини са на един клик разстояние. В тази връзка, дезинформационните потоци се увеличават пропорционално с нарастването на изкуствения интелект.

През 2024 г. в рамките на Комитета по сигурността към ЕСВД са представени новите инициативи на Службата, свързани с иновативни обучения и брифинги, насочени към служителите, целящи да обогатят тяхното съзнание за сигурност, като едновременно с това повишат техните знания за все по-засиления шпионаж, което се дължи в голяма степен на влошената геополитическа обстановка в редица региони на света. Освен тези инициативи, са се провели и дни на безопасността и сигурността, като са участвали и други институции, органи и агенции на Съюза, голяма част от събитията са били посветени и в частност на мерките за подобряване на информационната сигурност.

За задълбочаване на сътрудничеството по линия на персоналната сигурност, традиционно от ЕСВД е организирана експертна среща, която за пореден път доказва, че има изключително важно значение с цел обмяната на опит и добри практики, опознаване на служителите и поддържане на добри взаимоотношения и комуникация между тях, което неминуемо се отразява положително върху тяхната съвместна работа и бъдещо сътрудничество. Това гарантира едновременно по-добрата защита на интересите на гражданите на отделните държави членки, които работят в институциите, органите, агенциите и представителствата на ЕС, но и на самия съюз като цяло. Специалният акцент през 2024 година е поставен върху различните практики при поставянето на условности и ограничения при издаването на РДКИ в тематичен или географски аспект и разрешаването на всеки отделен случай при отчитане на спецификите на възникналия казус в условията на сътрудничество и взаимопомощ. По този начин се откроява необходимост в бъдеще да се мисли в посока адаптиране на национални правила и разпоредби, за да могат същите да отразяват развитието на предизвикателствата пред сигурността чрез въвеждане на нови подходи за ограничаване на рисковете, които са поставени пред тях.

Доброто взаимодействие между ДКСИ и компетентните структури в органите, институциите, агенциите и представителствата на ЕС в областта на персоналната сигурност се запази и през изминалата 2024 година. То е необходимо с оглед провежданите от ДКСИ, съвместно със службите за сигурност, **106** процедури по проучване за надеждност на български граждани, които кандидатстват за заемане или вече заемат съответните длъжности, изискващи достъп до класифицирана информация в органи, институции, агенции и представителства на ЕС. Постъпващите от партньорските служби на ЕС искания са обработвани своевременно и повечето резултати от проучването са били предоставяни в указаните срокове, благодарение на което и през 2024 г. не е допуснато забавяне в проучванията.

Сигурността е основополагащ елемент за развитието на всяко съвременно общество. Тя обхваща множество аспекти – лична, обществена, информационна, икономическа и национална сигурност, които в даден момент се преплитат. Поради тази причина, осигуряването на стабилна и защитена среда изисква засилено сътрудничество между институциите, гражданите и международните партньори. Във времена на динамични промени и нарастващи рискове, проактивният подход, технологичните иновации и добрата информираност играят ключова роля. За гарантирането на устойчивост и просперитет, не е достатъчно само и единствено да се реагира на заплахите, но и да бъде изградена и развивана култура на сигурност, основана на доверие, прозрачност и споделена отговорност.

През месец юни 2024 г. в гр. Банкя се проведе експертна среща с участието на представители от Националните органи по сигурността на държавите от Югоизточна Европа, членки на Съвета за регионално сътрудничество – SEENSA. Домакин на срещата бе Държавната комисия по сигурността на информацията, като председател на Националните органи по сигурността на държавите от Югоизточна Европа (SouthEastern Europe National Security Authorities – SEENSA) формата за 2024 г. Инициативата SEENSA е уникална платформа, която има своето място в механизма за сътрудничество между държавите в региона. Целта на формата SEENSA е обмяна на добри практики и опит в областта на защитата

на класифицираната информация и развитие на регионалното сътрудничество в тази област. Изнесени бяха презентации на различни тематики, посветени на актуални проблеми и аспекти на сигурността в региона и по-конкретно в областта на персоналната сигурност.

През месец октомври 2024 г. в град София, се проведе Четиринадесета SEENSA среща на ниво ръководители отново под домакинството на Държавната комисия по сигурността на информацията, която е основоположник на инициативата.

На срещата се разгледаха и обсъдиха актуални теми свързани с действащото законодателство в областта на класифицираната информация на участващите държави, начина на пренасяне/транспортиране на класифицирана информация от Държавната комисия по сигурността на информацията, както и резултатите от проведения обучителен семинар в областта на персоналната сигурност проведен в периода 28-31 май 2024 г.

Следващ домакин на срещата през 2025 година отново ще бъде ДКСИ. **Безпрецедентното второ последователно председателство е знак на висока оценка** и ще бъде част от дейностите на страната в рамките на предстоящото председателство на Република България на Процеса на сътрудничество в Югоизточна Европа (ПСЮЕ). Характерът и целта на инициативата SEENSA кореспондира изцяло с целите на ПСЮЕ като водеща политическа рамка за регионално сътрудничество и основна регионална платформа за европейска и евроатлантическа интеграция на Западните Балкани.

През месец септември 2024 г., се проведе годишната среща на Многонационалната работна група по индустриална сигурност (MISWG). Срещата протече под домакинството на Компетентния орган по сигурността на Албания. Участие в нея взеха представители на Националните органи по сигурността на тридесет и седем държави от цял свят, както и представители на Службата на НАТО по сигурността, Европейската комисия, Европейската космическа агенция и Организацията за съвместно сътрудничество в областта на

въоръженията (OCCAR). В качеството си на гост, присъстваха и представители на Косово.

На пленарната годишна среща през 2024 г. отново бе подчертано значението на индустриалната сигурност на класифицираната информация като важна предпоставка за развитие на обществения живот в различни сфери и най-вече в областта на икономиката, отбраната и сигурността.

Следващото пленарно заседание на MISWG ще се проведе под домакинството на Националния орган по сигурността на Литва. През 2026 г. предстои Република България в лицето на ДКСИ да поеме годишното домакинстване на всички дейности на групата.

През месец септември 2024 г., в ДКСИ се проведе среща между представители на Европейската служба по външна дейност (ЕСВД) и Комисията с цел осъществяване на двустранни консултации и обмяна на добри практики.

От страна на Комисията бе представена актуалната правна уредба и национални практики за защита на класифицираната информация и по-конкретно в областта на персоналната сигурност. Представителите на ЕСВД споделиха разработеният нов модел мултимедийни обучителни видеа, които почиват на интерактивния принцип за обучение – лицето, за което са предназначени, следва да отговоря на поставени въпроси относно констатирани нередности и/или детайли.

В края на изминалата година се проведе среща между представители на ДКСИ и представители на Държавната служба за специални комуникации и защита на информацията на Украйна. Посещението е в продължение на установеното сътрудничество по отношение на изграждането на система от нормативни, организационни и практически мерки за защита на класифицираната информация и по-конкретно в областта на комуникационните и информационни системи. Същото е израз на практическото прилагане на подписания през 2024 г. Меморандум за разбирателство в областта на защитата на класифицираната информация съгласно утвърдените от НАТО стандарти между Държавната комисия по сигурността на информацията на Република България и Държавната

администрация за защита на специализираните комуникации и информацията на Украйна. Целта на посещението бе обмяна на практически опит и споделяне на добри практики с оглед изразеното желание от страна на Украйна да се присъедини към НАТО. Работните срещи се проведеха в Учебния център на ДКСИ, находящ се в гр. Баня, където бяха представени презентации от страна на ДКСИ относно актуалната правна уредба в Република България за защита на класифицираната информация (национална и чуждестранна), законоустановени правомощия на Комисията, методите и начините за тяхното изпълнение, както и основни моменти при изграждането и ползването на КИС в Република България. От представители на Органа по акредитиране на сигурността на КИС бе изнесена презентация, касаеща процедурите по акредитиране на комуникационни и информационни системи. От украинска страна бе изнесена презентация, съдържаща представяне на националната им правна уредба, както и исторически преглед на развитието на изградената система от мерки и способности за защита на класифицираната информация. Бе проведена дискусия между участниците с оглед даването на практически насоки за подобряване средата за сигурност в Украйна.

На основание чл. 113, ал. 1 и чл. 114, ал. 1 от ЗЗКИ ДКСИ издава разрешения на организационните единици за предоставяне и обмен на класифицирана информация на/с представители на други държави или международни организации, с които Република България има сключени и влезли в сила международни договори за защита на класифицираната информация. Такива разрешения биват, както за всеки определен случай, така и за определен период от време. Последните разрешения се постановяват най-вече за дейността на службите за сигурност, тъй като тя обуславя по-интензивен обмен с чуждестранни партньори.

Когато няма влязъл в сила международен договор за защита на класифицирана информация с друга държава или международна организация, Република България, след решение на ДКСИ за всеки конкретен случай, предоставя или обменя класифицирана информация с тях само в случаи, свързани със защита на националната ѝ сигурност.

По линия на сътрудничеството на Република България с други държави или международни организации, с които са налице влезли в сила международни договори за защита на класифицираната информация, през отчетния период са постановени 3 принципни разрешения за предоставяне и/или обмен на класифицирана информация с едногодишен срок. ДКСИ е постановила 5 разрешения за предоставяне на класифицирана информация по конкретен случай.

През 2024 г., на основание чл. 114, ал. 2 във вр. с чл. 113, ал. 3 от ЗЗКИ, ДКСИ е постановила 1 разрешения за предоставяне и обмен в случаи, свързани със защитата на националната сигурност на Република България, когато не е налице влязъл в сила международен договор за защита на класифицирана информация със съответната друга държава или международна организация. В тези случаи, насрещната страна в писмен вид гарантира за приложимите мерки за защита на предоставяната ѝ класифицирана информация. Тази хипотеза е изключение от правилото за наличие на действащо споразумение и се прилага само в случай на обоснована от гледна точка на националните интереси конкретна необходимост.

Обучението за работа с класифицирана информация е важно средство за изграждане на съзнание и култура за сигурност, така че лицата, които работят с такава информация да прилагат правилата за нейната защита въз основа на трайно изградени умения и навици. Нещо повече, в своята ежедневна работа те трябва да умеят да разпознават заплахите и съответно да им противодействат.

Постигнатите резултати в областта на обучението се отразяват непосредствено върху общото състояние, законосъобразното и надеждно функциониране на Националната система за защита на класифицираната информация.

През 2024 година усилията и средствата бяха съсредоточени върху провеждането на курсове за функционално обучение на служители по сигурността на информацията, завеждащи и други служители в регистратурите, както и за обучение на куриерите, които пренасят документи и/или материали, съдържащи

класифицирана информация, като основни длъжностни лица по защита на класифицираната информация в организационните единици.

През 2024 г. в Учебния център на ДКСИ в гр. Баня са реализирани **9** курса за обучение на служители по сигурността на информацията, в които се обучиха общо **142** длъжностни лица, от които **7** курса за задължително първоначално обучение, с включени **110** лица и **2** курса за текущо обучение с **32** обучаеми.

От особена важност за надеждната защита на класифицираната информация е и добрата подготовка за работа в регистратурите за класифицирана информация. Комисията организира и провежда първоначални, функционални и текущи обучения по защита на класифицираната информация за завеждащи регистратури и други служители с възложени отговорности в регистратурите. През 2024 г. се проведе общо **14** курса за обучение на завеждащи и зам. завеждащи регистратури, в които се включиха **263** служители, в това число - **9** курса за първоначално обучение с включени **172** лица, **3** курса за текущо обучение с обучени **44** лица и **2** курса за функционално обучение с **47** участници.

От съществено значение е и обучението на служителите в организационните единици, които изпълняват куриерски функции. ДКСИ проведе обучение на **80** служители от организационни единици, изпълняващи функции по преноса на документи и/или материали, съдържащи класифицирана информация, разпределени в **4** курса за функционално обучение на куриери.

През 2024 г. са проведени **10** различни по вид изнесени обучения с участието на експерти от администрацията на ДКСИ.

Изнесените обучения предоставиха възможност да бъдат обсъдени актуални въпроси и добри практики по видовете сигурност на класифицираната информация в контекста на често допускани грешки и пропуски, установени при извършване на проверките по реда на прекия контрол, както и преноса на документи и/или материали, съдържащи класифицирана информация.

През 2024 г. ДКСИ одобри **3** обучаващи организации, които да провеждат различни по вид обучения в областта на защитата на класифицираната

информация с изключение на обученията на служители по сигурността на информацията:

1. Икономически университет – Варна. Проведени 2 курса за обучение по ЗКИ с **18** обучени лица;

2. Център за професионално обучение „Кибер Академия”. Проведени 3 курса за обучение по ЗКИ с **19** обучени лица;

3. Институт за следдипломна квалификация при УНСС – не са провеждани курсове по ЗКИ.

Отчита се тенденция за траен интерес и желание от страна на служителите с отговорности по защита на класифицираната информация в организационните единици за включване в провежданите от ДКСИ курсове за обучение. Целият лекторски екип е съставен от експерти - служители в Комисията, които ежедневно работят по видовете сигурност на класифицирана информация. Това дава възможност на обучаемите да черпят от опита и практиката при работата с класифицираната информация.

Запазва се високата оценка, която обучаваните дават в анкетните карти относно качеството на обучението, представянето на лекторите, организацията и провеждането на курсовете, материално-техническата база и битовите условия в Учебния център.

ДКСИ запазва устойчивост в дейността си и продължи да осъществява, организира и контролира в пълна степен дейността в Република България по защитата на класифицираната информация. Комисията продължава да си взаимодейства тясно с всички органи на изпълнителната власт, службите за сигурност и службите за обществен ред, както и да оказва методическа помощ на организационните единици.

Тясното взаимодействие и координация между компетентните органи от НСЗКИ и стриктното спазване на нормативните изисквания по отделните видове сигурност са предпоставка за недопускане на нерегламентиран достъп до класифицирана информация. С ефективното прилагане на мерките, способите и средствата в областта на персоналната, документалната, физическата,

индустриалната, криптографската сигурност и сигурността на комуникационните и информационни системи се гарантира защитата на класифицираната информация.

Изградената Национална система за защита на класифицираната информация притежава необходимия капацитет да неутрализира заплахи, рискове и вреди за националните и обществени интереси. Тя е надеждна и способна своевременно да идентифицира рисковете и да минимализира възможността за настъпване на вредни последици от нарушаване на мерките за защита на класифицираната информация и осъществяване на нерегламентиран достъп. През 2024 г. не е допуснато настъпване на вреди за националната сигурност в резултат от нерегламентиран достъп.

И през 2024 г. куриерската дейност при преноса на класифицирана информация, осъществявана от ДКСИ запазва своето високо ниво. Неговото поддържане ще бъде приоритет за ДКСИ и през следващата година.

Към настоящия момент законодателната уредба регулира в достатъчна степен обществените отношения в областта на защитата на класифицираната информация като я съобразява с принципите, политиките и стандартите на НАТО и ЕС. Създадена е единна правна система от актове от различен ранг, която е солидна и всеобхватна и съдържа достатъчно правни механизми за осигуряване на високо ниво на защита на класифицираната информация.

Под ръководството на ДКСИ организацията и контролът на дейностите по защита на чуждестранната класифицирана информация гарантират изпълнението на задълженията на Република България, произтичащи от членството в НАТО и ЕС и сключените международни договори.

В областта на международните отношения поетите ангажменти от страната ни, свързани основно с членството на Република България в НАТО и Европейския съюз, определят като постоянен приоритет дейността на ДКСИ по подготовка и сключване на двустранни споразумения за взаимна защита на класифицираната информация, но също така и активната роля на ДКСИ като

национален орган по сигурността в работата на съответните структури за сигурност.